

مقدمه

زردآلو به دلیل طعم و مزه مطلوب، ارزش غذایی بالا، دوره رسیدگی کوتاه و قابلیت فراوری از اهمیت بالایی برخوردار است. مطابق آمار فائو در سال ۲۰۱۶، سه کشور عمده تولیدکننده زردآلو در دنیا به ترتیب ترکیه، ازبکستان و ایران بوده‌اند. در بین استان‌های کشور، آذربایجان شرقی با مساحت حدود ده هزار هکتار و تولید سالانه حدود ۶۰ هزار تن مقام اول تولید محصول تازه خوری و صنعتی زردآلو را دار است. mm

مشخصات گیاهشناسی زردآلو

زردآلو با نام علمی (*Prunus armeniaca*) از خانواده (Rosaceae)، میوه آن به شکل قلب نوک تیز به رنگ سبز روشن مایل به زرد می‌باشد. گل‌های آن درشت و به رنگ سفید متمایل به قرمز است و دو جنسی می‌باشند. هسته آن صاف، قهوه‌ای و بیضی شکل است. گل‌های زردآلو در بهار معمولاً زودتر از اکثر میوه‌های دیگر باز می‌شود و به همین دلیل باید این گیاه را در مناطقی که سرمای دیررس بهاره وجود نداشته باشد کاشت کرد.

جدول ۱- مشخصات گیاهشناسی زردآلو

نام فارسی	
نام انگلیسی	Apricot
نام علمی	<i>Prunus armeniaca</i>
خانواده	Rosaceae

زردآلو

PTMP/SK/R&D/A/ Apricot 01 /17052021

شکل ۱- آشنایی با درخت، برگ، گل و میوه زردآلو

کاشت

زردآلو به آب و هوای گرم مدیترانه‌ای، زمستان‌های خنک تا سرد برای شکستن رکود و تابستان‌های خشک و گرم تا داغ برای رساندن میوه با حداقل امراض نیاز دارد. میوه آن مستعد شکاف خوردن در آب و هوای مرطوب است. گل‌های درختان زردآلو زودشکوفا هستند و در بیشتر مناطق پرورش، در معرض آسیب سرمای بهاره قرار دارند.

ریشه زردآلو به شرایط غرقابی بسیار حساس است؛ بنابراین خاک‌های حاصلخیز عمیق با بافت متوسط لومی و لوم شنی با زهکشی کامل و عمق آب زیرزمینی پایین‌تر از ۲/۵ متر برای احداث باغات زردآلو مناسب‌ترند. بهترین pH برای زردآلو در محدوده ۵/۵ تا ۷/۵ است اما این گیاه اسیدیته فعال خاک تا ۸/۲ را تحمل می‌کند.

زردآلو

PTMP/SK/R&D/A/ Apricot 01 /17052021

شوری خاک تا ۱/۶ دسی زیمنس بر متر تاثیری بر عملکرد زردآلو (روی پایه بذری زردآلو) ندارد ولی شوری فراتر از آن به ازای هر واحد حدود ۲۰ درصد کاهش باردهی را سبب می‌گردد.

پس از تهیه نقشه کاشت، محل حفر چاله‌های استقرار نهال با فواصل ۶ متر بین ردیف و ۵ متر روی ردیف در سطح باغ مشخص می‌گردد. فواصل ۵×۵ متر و ۶×۶ متر نیز برای زردآلو بسته به عادت و قدرت رشدی ارقام مورد استفاده قابل توصیه است و برای عمر اقتصادی باغ زردآلو بین ۲۰ تا ۳۰ سال به شرط انجام سالانه هرس فرمی کفایت می‌کند. به دلیل درصد بالای خود ناسازگاری زردآلوهای آسیایی لازم است به ازای هر سه ردیف از رقم هدف، یک ردیف نیز از ارقام گرده‌دهنده کشت شود. از آنجایی که بیش از ۹۵ درصد عمل انتقال گرده زردآلو بر عهده حشرات به ویژه زنبور عسل است، تعبیه حداقل ۲ یا ۳ کندو به ازای هر هکتار در موعد گرده‌افشانی تأثیر بسیار مطلوبی در میوه‌بندی و کاهش ریزش ثانویه میوه خواهد داشت.

شکل ۲- باغ زردآلو

داشت

اغلب مناطق زردآلوخیز جهان در نواحی نیمه خشک با بارش سالانه کمتر از ۳۰۰ میلی‌متر با توزیع نامتعادل واقع گردیده‌اند. شاید به این دلیل است که گونه زردآلو در هیچ یک از حوزه‌های پرورشی تجاری به صورت دیم کشت نمی‌گردد و شاخص میزان بارندگی به طور مستقیم در پرورش آن دخالت داده نمی‌شود. هر جا که امکان تامین آب حداقل به میزان ۱۰ تا ۱۵ مترمکعب به ازای هر اصله درخت بالغ موجود باشد امکان کشت موفق این گیاه به شرط تامین سایر شرایط وجود دارد. بارش سالانه حدود ۶۰۰ میلیمتر با توزیع متعادل در طول فصل رشد به لحاظ تئوری میتواند به طور کامل نیاز آبی زردآلو را تامین کند ولی تصور وجود چنین ناحیه‌ای آن هم با احراز سایر شرایط اکولوژیکی مطلوب برای این گیاه سخت است.

کود مورد نیاز نهال زردآلو به نسبت ۵۰ گرم سوپرفسفات تریپل، ۱۰۰ گرم اوره و ۱۰۰ گرم سولفات پتاسیم مخلوط با کود کاملاً پوسیده دامی به خاک محیط ریشه نهال اضافه می‌گردد و متعاقباً ۱۰۰ گرم اوره به صورت سرک (۴۵ روز بعد) برای تغذیه نهال در طول فصل رشد استفاده می‌شود. روند افزایشی مقادیر کود مصرفی به تناسب رشد رویشی و شروع باردهی ادامه یافته به طوری که در سال هفتم مقادیر کودهای مصرفی اوره، سولفات پتاسیم و سوپرفسفات تریپل به ترتیب ۱۰۰، ۵۰۰ و ۲۰۰ گرم خواهد بود. از این سن به بعد برای تداوم سیکل زایشی و رویشی درخت بالغ زردآلو افزایش سالانه ۲۰ درصدی به مقادیر فوق توصیه می‌گردد.

برداشت

تعیین زمان برداشت در زردآلو به ویژه در ارقام زودرس از اهمیت بالایی برخوردار است. برداشت زودهنگام عدم تجزیه کامل اسیدهای آلی و در نتیجه طعم نامطلوب و همچنین رنگ‌پذیری ناقص میوه را در پی خواهد داشت و برداشت دیرهنگام نیز کاهش آب و استحکام بافت میوه و در نتیجه کاهش قابلیت حمل و نقل و عمر قفسه‌ای این محصول را سبب خواهد شد. میوه ارقام زودرس بایستی در اولین فرصت ممکن برداشت و با کمترین صدمات مکانیکی بازار رسانی گردد. تأخیر برداشت علاوه بر مواجهه با آثار منفی پیری میوه، باعث سستی تدریجی آن روی شاخه حامل و در نتیجه ریزش به ویژه در اثر وزش باد را در پی خواهد داشت. باید توجه نمود که مفاهیم بلوغ و رسیدن میوه از هم متفاوت هستند. میوه بالغ اگرچه ممکن است قابلیت خوراکی داشته باشد ولی رسیده تلقی نمی‌گردد. مرحله رسیدگی، تغییرات بیوشیمیایی زیادی را در برمی‌گیرد که در نتیجه آن‌ها بر جذابیت میوه افزوده می‌شود و طعم مورد انتظار از آن حاصل می‌گردد.

زردآلو

PTMP/SK/R&D/A/ Apricot 01 /17052021

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

شکل ۳- برداشت زردآلو

منبع

رهنمون، حمید؛ دژم پور، جلیل؛ فرج نیا، اصغر؛ قره شیخ بیات، رحیم. (۱۳۹۹). آشنایی با نیازهای اکوفیزیولوژیکی زردآلوهای ایرانی. کرج: مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی (پژوهشکده میوه‌های معتدله و سردسیری)

